ชื่อแนวปฏิบัติ : แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนส่งตรวจส่องกระเพาะอาหาร ณ หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 โรงพยาบาลลำปาง

ชื่อผู้พัฒนา : นางจินตนา อินทนนท์ และ นางสาวอุสยา เกษมจันทรกุล
หน่วยงาน : หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 โรงพยาบาลลำปาง

บทคัดย่อ

ภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหารส่วนต้น (UGIH) เป็นโรคที่พบได้บ่อยในหอผู้ป่วยอายุรกรรม จากสถิติของโรงพยาบาลลำปางปี พ.ศ. 2566–2568 พบผู้ป่วยที่มีภาวะดังกล่าวเข้ารับการส่องกล้องจำนวน 137, 157 และ 135 รายตามลำดับ ซึ่งพบผู้ป่วยที่ไม่สามารถส่องกล้องได้สำเร็จจำนวน 9, 11 และ 5 รายในแต่ละปี ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อเพิ่มความปลอดภัย ลดภาวะแทรกซ้อน และพัฒนาการพยาบาลให้ได้ตามมาตรฐานก่อนส่งผู้ป่วยตรวจพิเศษ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนส่งตรวจส่องกระเพาะอาหาร สำหรับผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 โรงพยาบาลลำปาง โดยอิงหลักฐานเชิงประจักษ์

โดยการสืบค้นหลักฐานทางวิชาการจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ PubMed/MEDLINE, Cochrane Library และวารสารวิชาการอื่นๆ รวม 19 เรื่อง จนถึงปี พ.ศ. 2569 นำหลักฐานมาวิเคราะห์ระดับความน่าเชื่อถือตามเกณฑ์มาตรฐาน (เช่น GRADE system) และสังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติทางการพยาบาล 5 ด้าน ดังนี้ 1. การประเมินภาวะสุขภาพ: ใช้คะแนน Glasgow Blatchford score (GBS) ในการประเมินความเสี่ยง 2. การวางแผนและการจัดการเน้นการจัดการการให้เลือด สารน้ำ และการใช้ยาควบคุมก่อนการส่องกล้อง 3. การปฏิบัติการพยาบาล: กำหนดระยะเวลาการส่องกล้องและการเฝ้าระวังขณะทำหัตถการ 4. การสอนและให้คำแนะนำ ใช้วิดีโอแอนิเมชัน เพื่อลดความวิตกกังวลก่อนการส่องกล้อง และ 5. การบันทึก บันทึกโดยใช้รูปแบบ AIE (Assessment–Intervention–Evaluation) เพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในทีมผู้ดูแล

การจัดระบบเพื่อรับรองแนวปฏิบัติ ด้านโครงสร้างมีการจัดทำ Clinical Algorithm และสื่อวิดีโอแอนิเมชัน ด้านกระบวนการมีการอบรมพยาบาลวิชาชีพในหน่วยงาน และกำหนดการนิเทศการปฏิบัติงานโดยทีมพัฒนาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 2 เดือน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ อาทิ นายแพทย์ธราดล พูลทวี และคณะ เป็นผู้ประเมินรับรองแนวปฏิบัติ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes) ผลลัพธ์ร่วม (Collaborative Outcomes) คือเจ้าหน้าที่พยาบาลมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการจำแนกและเตรียมส่งตรวจผู้ป่วยส่องกระเพาะอาหาร ผลลัพธ์ทางการพยาบาล (Nursing Outcomes) คือ ผู้ป่วยที่มีเลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้นได้รับการส่องกระเพาะอาหารสำเร็จทุกรายร้อยละ 100 ผู้ป่วยและญาติมีความพึงพอใจ มีความรู้ในการดูแลตนเอง และคลายความวิตกกังวลก่อนเข้ารับการตรวจ

คำสำคัญ: เลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้น, การส่องกล้องทางเดินอาหาร, การเตรียมผู้ป่วยก่อนหัตถการ, Glasgow Blatchford Score, แนวปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์